

Annandag Påsk. 2021– Lars Borgström (LFS)

Tekster: Salme 16, Gt Job 19: 23-27, Ep Apgj 10:34-43, Ev Luk. 24:13–35

Jesus mötte på påskdagen, samma dag som Han uppstått, några av sina lärjungar på vägen till Emmaus. Han frågade dem vad det var de gick och samtalande om (v 17). Bedrövade undervisade de då Honom om att Han hade korsfäst och begravts i Jerusalem (v 19–20). De kände nämligen inte igen Honom, att det var den Uppståndne Frälsaren som gick bredvid dem.

Han klandrade dem då för deras oförstånd. De hade nämligen inte gett akt på vad profeterna hade sagt och varit så tröga till att tro (v 25). Han förklarade för dem att Messias hade varit tvungen att lida först innan Han kunde gå in i sin härlighet, och ”Han började med Mose och alla profeterna och förklarade för dem vad det stod om Honom i alla Skrifterna” (v 27). När de sedan hade brutit bröd med Honom och känt igen Honom sade de till varandra sedan Han lämnat dem: ”Brann inte våra hjärtan i oss när Han talade med oss på vägen, när Han öppnade Skrifterna för oss?” (v 32).

Olika sätt varpå Kristus finns i Gamla testamentet

Händelsen i Emmaus visar oss att hela Gamla testamentet vittnar om Jesus Kristus. Han förekommer i många *profetior* från Gamla testamentets tid. Mest känd är väl den om Herrens lidande tjänare (Jes. 53). Hans försoningsverk förebildas också genom de *offerцерemonier* som utfördes i templet i Jerusalem. Här är väl bockens blod som stänktes över nådstolen och syndabocken som sändes ut i öknen några av de mest kända (3 Mos. 16). Lammet som slaktades vid påsk är en annan sådan framåtsyftande förebild (2 Mos. 12). Men så förebildas Jesus även av *personer* som uppträder i Gamla testamentet och som med sina liv och handlingar förebådar olika egenskaper hos Honom och händelser i Hans liv. Mest uppenbart är väl att kung David är en sådan förebild. Dessutom är vår Frälsare, Guds Son, inte bara utlovad i Gamla testamentet, utan också *realpresentiskt närvarande* under hela gamla förbundets tid. Vem var det som skyddade Daniels tre vänner i den brinnande ugnen och såg ut som en gudason (Dan. 3:25)? Vem var det som uppenbarade sig som Herrens ängel för Abraham då han skulle offra Isak (1 Mos. 22:11, 15)? Vem var det som ledde Israels folk genom öknen som en molnstod om dagen och en eldstod om natten, som var den andliga klippan som följde dem (1 Kor. 10:1–4)? Vem var det som fanns med redan vid skapelsen, och som allt som finns till är skapat genom (Joh. 1:3)? Det var förstås Guds Son, som ännu inte hade inkarnerats, ännu inte upptagit den mänskliga naturen i sin eviga person genom födelsen i Betlehem.

Profetians förutsättning

Modernistiska teologer, som arbetar efter bibelkritikens riktlinjer, accepterar inte verklig profetia. Detta eftersom en människa inte kan se in i framtiden, och möjligheten av Guds övernaturliga uppenbarelse förnekas. Så försöker man på olika sätt att bortförklara profetiorna. Men profeten är en man som fått Guds rikes hemligheter uppenbarade för sig. Han har fått skåda in i den andliga, eviga världen med obeslöjade ögon. Det tackselse eller den slöja som människor normalt har för sina ögon, vilket gör att de bara kan se det som är omedelbart närvarande i tid och rum, är undanryckt för honom.

Förutsättningen för att profetian ska vara möjlig är naturligtvis att Gud finns, och att Han är mäktig att uppenbara framtida händelser för sina utvalda profeter. Han är oskapad och har således alltid funnits. Hans namn är JHVH, Jehova eller Jahve som många tror att det en gång uttalades. JHVH härleds från ett verb som betyder ”vara” och JHVH betyder ”Jag är”. Gud är själva urexistensen, den som *är* oberoende av alla andra och allting annat. Han är oföränderlig (Ps. 102:28, Jak. 1:17).

Till Guds egenskaper hör också Hans *evighet*. Det heter om Honom: ”Innan bergen blev till och du skapade jorden och världen, från evighet till evighet är du, Gud” (Ps. 90:2). Endast Gud är evig. Han står ovanför tiden och för Honom ter sig allt som sker som ett evigt ”nu”. Han är inte underkastad tiden eller präglas av den på något sätt. Det här är naturligtvis inte lätt att förstå för

oss, som ju i vårt tänkande präglas av tids- och rumskategorier. Vi placerar in saker och ting i ett "före" och ett "efter", men Gud uppfattar inte skeenden successivt. Om det ena intrycket avlöser det andra, råder ju inte oföränderlighet eftersom en varelse förändras genom växande kunskap. Samtidigt som Gud till sitt väsen aldrig kan bli timlig tar Han emellertid hänsyn till tiden och ingriper i tiden.

Tänk även på *Guds försyn*, hur Han leder alla händelseförlopp till det bästa för sina barn. Detta kan Han göra därför att allt – förfluten tid, nutid och framtid – ligger uppslaget som en öppen bok för Honom. Genom sin kunskap och sin makt har Han styrt precis allt till det bästa för dem som älskar Honom, "som är kallade efter Hans beslut" (Rom. 8:28). Att Gud är den Han är, att Han är Jag är, allvetande och allsmäktig, är alltså förutsättningen för profetian.

Det allmänna mönstret för Gamla testamentets profetior

Profetiorna om Kristus börjar redan i Moseböckerna och fortsätter sedan genom hela Gamla testamentet. När man följer de heliga Skrifterna kronologiskt genom frälsningshistorien lägger man märke till hur profetiorna om Kristus, Hans person, Hans drag och frälsningsverk, undan för undan tilltar i klarhet och detaljrikedom. Den första messianska profetian, som ju uttalades genast efter Adams fall, är också den mest allmänna och vaga. Adam och Eva blev bestraffade med döden och utdrivandet ur Edens lustgård, men de fick ändå höra det tröstefulla löftet, att syndens herravälde, och allt ont som kommer ur synden, inte ska råda för evigt, utan att Kvinnans avkomma någon gång i framtiden ska krossa Adams och Evas förförare. Förutom själva segern, får vi inte veta mer än att segern kommer att bli smärtsam eftersom ormen samtidigt ska hugga avkomman i hälen. Vi får inte veta på vilket sätt segern kommer att vinnas (avrättning) eller hur hög segerns kostnad är (Kristi offerdöd) eller vem Kvinnans avkomma är (att det är en person som är både Gud och människa). Profetian blir sedan klarare och mer precis när Herren börjar förbereda befrielsen genom att från hela den förvillade, korrupta folkmassan, avskilja en enda individ, Abraham, för att göra honom till mottagare och förvaltare av uppenbarelsen. Herren utväljer också, i enlighet med sitt fria beslut, vilka av Abrahams efterkommande som ska bära vidare detta uppdrag med alla dess välsignelser. Det blir Isak, inte Ismael. I nästa generation blir det Jakob, inte Esau. Från Jakobs familj ska frälsningen komma. Även om profetian har klarnat mer än tidigare är den fortfarande vag i jämförelse med vad den kommer att bli för senare generationer, genom senare profeter. Profetiorna om Kristus blir fler ju längre fram vi kommer i Moseböckerna och konturerna av den kommande Frälsaren blir skarpare och skarpare. Detta är inte en utveckling som avstannar när Mose dör och Israels folk tar Kanaans land i besittning. Tvärtom tilltar kunskapen i styrka genom psalmerna i Psaltaren och genom profeterna som allesammans vittnar om den kommande Frälsaren (Apg. 10:43). I Psaltaren framställs Han på en och samma gång som Davids son och som Davids Herre (Ps. 110:1). Detta visar på Messias två naturer: Som Davids Herre är Han Davids skapare, källan till Davids existens. Som Davids son är Han människa, arvtagaren till Davids rike. I Jesajas bok presenteras Han som jungfruns son (Jes. 7:14), som telningen från Isais rot (Jes. 11:1), som Herrens lidande tjänare (Jes. 53). Jesajas 53:e kapitel är förresten, skulle vi kunna säga, höjdpunkten av den gammaltestamentliga profetian. Det är som om detta kapitel rad för rad vore skrivet av ett ögonvittne vid Golgata. I Mikas bok uppges att Han är den evige som ska födas i Betlehem (Mik. 5:2). I Sakarjas bok står det att Han ska bli genomborrad (Sak. 12:10). I Malakis bok, den bok som avslutar den gammaltestamentliga uppenbarelsen, står det att Han ska föregås av en budbärare som bereder väg för Honom (Mal. 3:1) – det blev ju Johannes Döparen – och att när Han kommer går rättfärdighetens sol upp "med läkedom under sina vingar" (Mal. 4:2). Så ser vi hur den gammaltestamentliga uppenbarelsen från början till slut pekar på Kristus. Genom Hans frälsning får vi alla sola oss i glansen av Hans härlighet. Inte undra på att lärjungarna i Emmaus fick brinnande hjärtan då de plötsligt förstod Skrifterna.

Amen.